

चरतीया हावत ग्रंथ

प्रवाण गरीय

हिंदुना परेडा मरान

लेण्ड नमने प्र

पीरऊ

भोशमीयां मांगरो

ही. स. १३४४

(ग्रंथकर्ताना सर्व हुके स्वाधिन)

प्रत १०००

१. यरानपुरी बागोण बाळवाणी पोणमा आवेदा श्री "अंगिका
विजय" प्रो. प्रेसर्मा हरगोवनदास हरप्रशन्नदासे छाप्यु.

डी'मत ०-२-०

ખેલ.

૧૫૫ અલ્લાહે લા—ખવટુન અલ્લયહિમ
જે અલ્લાહના વલી છે તેમને કાંઈ ડર
નૈ શરીફ).

મતે રમ્બે પાક (મ.) અં ૧૦ સં.)

ખુદા અને તેના હખીમ પાક તથા

૧ ઔલીયાઓનો દરગેઠે આવે છે

૧૫૫ આવે છે કે તે એવા ખુલ્લું

૧૫૫ ડર તથા કે તેઓ કદી ગમ-

૧૫૫ પોતે આવી ખુદા ખમરી

અને તેમનું કહેવું ખુદા જરૂર

જાણ છે. અજમેર નાનકડાના મહાન ખવાન સાહેબનો દરગેઠે

૧૫૫ તેટલોજ મોટો છે કારણ કે તેઓ હીદના મોટા વલી છે

અટલુંજ નહીં પણ પીરાન પીર દસ્તગીર (૩૦ સં.)ના મસીયાષ

ભાઈ થાય છે. અને ખવાન કુતબુદ્દીન, ખવાન ફરીદુદ્દીન સકર ગંજ,

ખવાન અલાઉદ્દીન સાગિર અને ખવાન નિઝામુદ્દીન ઔલીયા (૨૦

અં) વિગેરે સાહેબોના મોટા પેશવા છે.

આ મહાન ઔલીયાને તમામ દુનિયાના મુસલમાનો માને છે

અને તેમની હોઆના ઘટેવર રહે છે. આ તેજ મહાન ખુલ્લું છે

જેમની દરગાહ શરીફ ઉપર અકબર જેવા હીદના મોટા શહેનશાહ

આઝાદી અજમેર શરીફ સુધી પગે ચાલીને લાગર થયા હતા.

। ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાયિટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૧૨૫૧૪ વર્ગીક

પુસ્તકનું નામ ધ્વનિ ૨૦૧૨ માં ૧૫૧૨૪

વિષય ડૉક્ટ્રિન વિષય

અકબરના વખતમાં હઝરત શેખ સલીમ ચિશ્તી (ર૦ અ૦) અબુલ ફઝલ અને ફૈઝી જેવા મોટા આલમો મોબુદ હતા તોપણ તે લોકોએ અકબરને ત્યાં પગે ચાલીને જવામાં જરા પણ રોક ટોક કરી ન હોતી. કારણ કે તેઓ ખ્યાલ સાહેબનો દરજ્જો સારી રીતે સમજતા હતા. બન્નેકે તેમણે પોતેજ અકબરને ત્યાં જવા સુચના કરી હતી. વળી શહેનશાહ આલમગીર (ઓરંગઝેબ) સાહેબ પણ તે મહાન બુબુર્ગની દરગાહ શરીફ ઉપર ઝિયારત માટે જતા હતા અને તેની સાચીતી મારે તેમણે ત્યાં એક ઉમદા મસ્જદ પણ બનાવી છે જે “મસ્જદે આલમગીર”ના નામે ઓળખાય છે. હાલ પણ મોટા મોટા રાજકર્તાઓ તેમની દરગાહ શરીફ ઉપર હાજરી આપવામાં પોતાની સલાહતમંદી સમજે છે. જ્યારે મોટા મોટા ઔલીયાઓ આલીમો અને આદશાહો તેમની ખીદમત કરવામાં કબર માનતા હોય તો પછી આમ સુસલમાનોના દીલમાં તેમની બહદ મોહબત હોય એમાં કંઈ નવાઈ જેવું નથી.

જનાબ હઝરત ખ્યાલ મોહનુદ્દીન સાહેબ ચિશ્તી ર૦ અ૦ જે “હીદલ વલી” “અતાએ રસૂલ”ના લકબથી મશહૂર છે તેઓ મહાન હઝરત પયગમ્બર સ૦ અ૦ વ૦ સ૦ના ફહાની ફરમાન પ્રમાણે મદીના મુનવ્વરથી ઇસ્લામી ઝંડો લઈને ઈ. સ૦ ૧૧૬૫ માં હિંદુસ્તાન પધાર્યા અને તેમણે ભારે મહેનત કરી સઉથી પહેલાં ઇસ્લામનો પાયો અહીં આજથી સાતસોને સાઠ વરસ ઉપર કાયમ કર્યો. હિંદુસ્તાનમાં ઇસ્લામની દાવત લઈને આવનાર આ પહેલાજ ફતેહમંદ બુબુર્ગ છે જેમણે લાખો માણસોને જન્નતના હકદાર બનાવ્યા છે. તેમણેજ અહીં તબલીગનું ધોરણ પદ્ધતિસર કાયમ કર્યું જેથી વેહદાનિયતની રોશની ફેલી.

અહીં જ્યે કુદરસ્તાન હોવાથી અધકાર ફેલાઈ રહ્યો હતો પણ મહાન ખવાળ સાહેબે આવી ઇસ્લામનો પ્રકાશ એવા તો નાખ્યો કે જેના પ્રતાપથી આજે હિંદુસ્તાનમાં સાત કરોડ મુસલમાનોનો જન્મગે જથ્થો થઈ ગયો છે. આવી ઇસ્લામની મહાન ખીદમત કરનાર ખુલુર્ગ પોતાનું ઘરબાર મુકી અરબસ્તાનથી ઠેક હિંદુસ્તાન સુધીનો સંકડો માઈલનો મહા મુશકેલ રસ્તો પગે કાપી, અનેક મુશકેલીઓ વચ્ચે અહીં આવ્યા અને પૃથ્વીરાજની જગમગી રિયાસતના મુકાબલામાં એજમરમા જનના જંખમે હીમતથી રહી મહાન હજરત પયગમ્બર સં અં વં સંતા મુઆરક કરમાન પ્રમાણે ઇસ્લામનો ઝડો ખુલ્લું કર્યો તે ખુલુર્ગની સચ્ચાઈ અને રૂહાની તાકત કેવી હોવી જોઈએ તેનો વિચાર કરવાનો છે. તેમણે તૌહીદનું જે ખીજ વાવ્યું હતું તેના જગમગી ફલુગા ફુટયા અને તેનું આજ એક મોટું ઝાડ થઈને ઉભું છે હિંદુસ્તાનમા ઇસ્લામીઓનો મોટો જથ્થો જે ઇસ્લામથી પાવન થઈ પોતાને કલમા શરીફના પ્રતાપે જન્મનનો હકદાર સમજે છે તે આ મહાન ખવાળનોજ તુફેલ— પ્રતાપ છે. તેમને આપણે હીદના દીની શહેનશાહ માનીએ છીએ તે વાજખીજ છે.

તેમણે ફાકા ક્યા છે, દુ.ખ વેઠ્યું છે, હજારો તરેહની બોલીઓ સહન કરી છે પણ આપણી પાસે કદી એક પાઈ સરખી પણ માંગી નથી. આવા પરાપકારી મહાન નરના આપણા ઉપર કેટલા બધા ઉપકાર છે તેનો આપણે વિચાર કરવાનો છે. તેઓ આજે પણ આપણી પાસે કાંઈજ માગતા નથી. તેમણે આપણી ઉપર કરેલા ઉપકારનો અડલો આપણાથી વળે એમ નથી. તોપણ આપણે આપણા બરા અનકરણનો નોકરો જે ફાતેહા દુરૂદ છે તે લઈને

તેમની સેવામાં હાજર રહીએ અને તેમની પાક રૂઢને સવાળ પહોં-
ચાડીએ તો તેમની રૂઢ ખુશ થાય એ ઉઘાડું છે આવા મહાન
બુબુર્ગની યાદગીરી જાળવવી એ તખલીગના અહીં જમાવેલા મજ-
સુત પાયાની યાદગીરી જાળવી રાખવા બરાબર છે માટે જે લાઈ-
એથી બની શકે તેમણે વાએઝ, ખતમે કુરઆન, મોઝહશરીફ, દુરૂદ
શરીફ ફાતેહા, વિગેરેના ઉમદા તોહફાથી તેમને યાદ કરવા જોઈએ કે
તેમની રૂઢને સવાળ પહોંચે અને તેમણે જે અહીં તખલીગનું મહાભારત
કામ કરી દેખાડ્યું છે તે લોકોના મનમાં તાજુ રહે અને તખલીગને
જોશ લોકોમાં વધારે પેદા થાય. દરેક જણ પોતાના મદરસાઓ,
મેહદિલો, અબુમનો, લાયમ્બેરીઓ, નિશાળો વિગેરેના વરસ નહાડ
જલસા કરે છે અને ગેર કામના લોકો પણ પોતાના મહાન પુર-
ષોની ન્યાંતીઓ અને ઉત્સવા ડગે છે કે તેમના કામની યાદી
લોકોના મનમાં તાજુ રહે અને તેમણે માંડેલું કામ જોરથી ચાલે.
ન્યારે આમાં આવા ફાયદા છે તેથીજ આવા જલસાઓ થાય છે
માટે ઇસ્લામી લાઈઓએ પણ ઇસ્લામની હદમાં રહીને આ પહેલા
મહાન મુખલિગના કામની યાદગીરી માટે કોશીશ કરવી
જોઈએ. તમામ તખલીગી અબુમનો અને સરથાઓની
એ ફરજ છે કે આ હી દુસ્તાનના પહેલા મહાન ઉપદેશક-મુખ-
લિગની યાદગીરી કાયમ રાખે અને તેમના ઉરસને દીવસે ફાતેહાખવાની
કરે કે જેથી તેમની દુવાની બરકતથી એ કામ અદિ વધારે જોર
પર ચાલે અને મહાન હઝરત પયગમ્બર સં. અં. વં. સં. જેમણે
તે સાચા બુબુર્ગને પોતાના નાયબ બનાવી આપણે માટે ખાસ અહીં
મોકલ્યા છે તેમની પવિત્ર ઇચ્છા સફળ થાય.

તા. ૧૬-૧-૨૬

ગરીબ ફકીર

ફરીદીયા ખાનકાહ.

લીં. પીરઝાદા મોટામીયાં

મુ. માંગરોલ.

માંગરોલવાળાં.

પ્રાંત નવસારી.

જવાબ ગરીબ નવાઝ. ❖

તેમની ટુંક હકીકત.

“ તેરી હિંમતસે દીન એહમદકા હિન્દમેં
આ મયા મુઘનુદ્દીન. ”

એક વખત એવો હતો કે સઘળી દુનિયા પોતાના ખરા માલિકને બૂલો દૂર જઈ પડી હતી. કોઇએ આગને પોતાનો માલિક બનાવ્યો હતો, તો કોઇએ પત્થરને પોતાનો માલિક બનાવ્યો હતો. કોઇએ અમુક દરિયાઇ કે જંગલી જનાવડોને પોતાના માણસ-સાથા ધણી બનાવી મૂક્યા હતા તો કોઇ બહાદૂર પ્રમાણિક અને સારા વર્તનવાળા થઇ ગયેલા ઇન્સાનોને ખુદા ગણવા લાગી ગયા હતા. કોઇ અસ્લાહને બેટો હોવાની માન્યતા રાખતા હતા, તો કોઇ અસ્લાહને અવતારી પુરુષ તરીકે માનતા હતા. મતલબ કે:—

જુમે મઆરેફતકા થા મુંહ ખામ અખ તક

અછુતા થા તવહીદકા જામ અખ તક

એટલે કે તે સર્વ શક્તિમાન માલીકની એકતા—તવહીદને હબ્લ મુધી કોઇએ પૂરી રીતે ઓળખી ન હતી. આવી રિયતિમાં અમારા આંતરે નામદાર હઝરત મોહમ્મદ મુસ્લિમ (સં અં)

સાહેબે તવહીદની ગર્જનાથી અરબસ્તાન ગળવી મૂક્યું. અને દેશે દેશમાં તે તવહીદનો અવાજ જઈ પહોંચ્યો.

અઝ જમાલે તુ કઆબા શુદ કિખ્લા,

પેશ અઝી વર્ના બૂદ બુખાના.

અમારા નબીયે કરીમ (સબ અબ) સાહેબે ઉપાડેલી ખીદ-મતનો રંગ કદિ હઝરત અબ્બાસકર સિદ્દીકની સમ્યાઈ અને શુધ્ધ લાગણીઓમાં જણાયો તો કદિ હઝરત ઉમર ફારૂકના ખરા અદલ ઇન્સાફમાં જણાયો. કદિ હઝરત ઉત્માનગનીની નરમાશમાં તો કદિ હઝરત અલી શેરે ખુદાના ઉમદા વચ્ચનોમાં દેખાયો, તો કદિ હઝરત શેખ અબ્દુલ કાદિરના કલામોમાં તેનું તુરાની તેજ ઝળક્યું.

કયો પ્રદેશ છે કે જેમાં તેનાં કિરણો ન પહોંચ્યા હોય ? કઈ ખુમારી એવી છે કે જેમાં તેણે નીચા ન પેદા કરી હોય ? કઈ શરાબ એવી છે કે જેમાં તેની કેફ પેદા ન થઈ હોય ? કયો રંગ એવો છે કે જેમાં તેનો પટ ન ચઢ્યો હોય ? આફ્રિકા, મીસર, યુરોપ વગેરે સર્વ મુલકોમાં તવહીદનો અવાજ ગુંજી રહ્યો હતો. કોઈએ ફાકા કશીથી ભૂખે રહી તવહીદનો રંગ ફેલાવ્યો તો કોઈએ બેખુદીની કેફમાં ફેલાવ્યો. મતલબ કે દરેક ચીરાગમાં તેજ જ્યોત હતી. દરેક ટુલમાં તેનોજ રંગ અને સુગંધ હતી. દરેક કેફમાં તેનીજ નિશા હતી. અને દરેક નીશામાં તેનીજ મસ્તી હતી. એટલે એકજ નૂર હવું જે બધે રોશની આપતું હવું, એકજ સૂર્ય હતો જે સર્વને પ્રકાશ આપતો હતો.

હિંદુસ્તાનના પ્રદેશમાં “હક હક” નો અવાજ ગુમ થયો હતો. જેમ અંતરમાં અંધારું હવું તેમ બહાર પશુ કોઈ સત્યની આશુકથી

વ્યવસ્થા ચલાવનાર ધોરણ ન હતું. એણેક ઇજને કાસમે ખલીફા અબ્દુલ મલિક ઇજને મર્વાનના વખતમાં સિંધ ઉપર ચઢાઈ કરી દાહીર રાજને હરાવી અમુક મુદતને માટે ઇસ્લામી ઝુંડો રોખ્યો, પરંતુ થોડો વખત જતાં અસલ રિયતિ પાછી કામમ થઈ ગઈ. સુલ્તાન મહમૂદ ગીઝનવીએ કેટલાક હુમલા કર્યા અને ફતેહ પણ મેળવી તેજ અરસામાં હઝરત અલી હિજ્જેરી પધાર્યા અને પોતાના સદાચાર તથા રહાની તાકતથી ઇસ્લામી ઝુંડો કામમ કરવા વિચાર કર્યો તથા હઝરત અબુસ્સકુર સલમાએ પણ પોતાના હદમે ફઝલથી પ્રયત્ન કર્યો છતાં અફસોસ કે આ બુઝુર્ગો પછી ફરી બુતપરસ્તીનો રિવાજ ચાલુ થયો. એક ચીરાગ ટુંકે મુદત હમહમનો રહેતો અને અચાનક ગુલ થઈ જતો હતો. આવી હાલતમાં નુબુવતના સૂર્યનાં કિરણોથી પ્રકાશિત થયેલ એક બુઝુર્ગ અંધકારમય હિંદુસ્તાન તરફ પધાર્યા. હિંદુસ્તાન જે ધોર અંધારામાં હતું તે પ્રકાશ (તવહીદ)થી ચમકવા લાગ્યું, હિંદુસ્તાન જે નમરૂદનું અગ્નિદેવરથાન હતું તે ખલીલુલ્લાહ પધારતાં ગુલઝાર-આગ બની ગયું, અથવા મુસા (અ. સ.)ના અસા મુઆરકથી કુફ દુર થયું, અથવા કુફથી બરેલાં દિલોમાં હઝરત ઇસા (અ. સ.) એ તવહીદની રહ ઝૂંકી, અથવા શયતાનના લશ્કરને હઝરત સુલયમાન (અ. સ.) સાહેબે હાર ખવડાવી, અથવા હઝરત રસુલે અરબી (સ. અ.) સાહેબે ધોર અંધકારમાં તૌહીદનું નર ફેલાવ્યું એમ કહીએ તો ચાલે.

દિલ વિચારમાં છે ! અને ખિયાલ પેદા થાય છે કે ઇલાહી ! આ ઇસા છે કે મુસા છે ? સુલેમાન છે કે ઇબ્રાહીમ ? નહિ નહિ. તે નથી તેમ હઝરત રસુલે અરબી (સ. અ.) પણ નથી. પણ હિંદના દુઃખીઓ માટે ખુદાવદે કરીમે પોતાના મેહબુબને મોકલ્યા છે જેનો તેજ રંગ છે તેજ રૂપ છે અને તેજ તસવીર છે.

અચાનક અવાજ થયો કે હું રસુલનો કાસદ છું, અલી શેરે ખુદાનો લાડકવાયો ફરઝંદ છું. આફતાબે રિસાલતના આયના રૂપે છું, હું આફતાબે વીલાયત છું. હું ઇસા છું પણ ઇખ્તે મરીયમ નથી. એશક હું ઇબ્રાહીમ છું પણ ઇખ્તે આઝર નથી. હું મુસા છું પણ ઇઆષકી નથી. હું સુલયમાન છું પણ ઇખ્તે દાઉદ નથી. હું દીનની મદદ માટે હિદમાં આગ્યો છું. હું મુખતુદીન છું, હું મુખતુદીન ચીશ્તી, મુખતુદીન અજમેરી, સજરી, હું અતાએ રસુલ છું.

હઝરત ખવાગ (૨૦ અ૦) સાહેબ સંજરીસ્તાનના ઇસ્ફહાન શહેરમાં હી. ૫૩૭માં પેદા થયા અને સુલતાન શમ્સુદીન અલત-મશના જમાનામાં અજમેરમાં વફાત પામ્યા. તેમની ઉંમર ૯૭ વર્ષની થઇ હતી. (જુઓ ઇકતેબાસુલ અન્વાર તથા કુતુબે સમર વગેરે). હઝરત ખવાગ ઉરમાન હાફી (૨૦ અ૦) તેમના પીરો મુશ્શિદ થતા હતા. હઝરત ખવાગ (૨૦ અ૦) પદે થયા ત્યારે ગુસલ દીધું તો તેમની પેશાની પર લીલા અક્ષરમાં લખ્યું હતું કે “હખીબુલ્લાહ માત શી હુખુલ્લાહ” (ખુદાનો દોસ્ત ખુદાની મોહન્યતમાં ઉડી ગયો). આ ફઝીલત કાંઈ પણ વલીને મળી નથી. ફક્ત હઝરત ઝુન્નુન મીન્વી [૨૦ અ૦]ને આ પ્રમાણે તેમની કબર પર થયું હતું.

હઝરત ખવાગ અજમેરી (૨૦ અ૦)ને આ હીદની વીલાયત હઝરત સૈયુલ મશાયખ કુતબઅકતાબ સૈયદના નાસીહુદીન અબુ મોહમ્મદ ચીશ્તી મુજબહીદથી વારસામાં મળેલી છે. મોહહીસ હપ્દા-બાદી શકી ઉલ્લિશાન ફિતાબમાં લખે છે કે અમીરે આદીલ અબુલ્લાહ

સીમ મેહમુદ ખીન સમકતગીને સોમનાથ ઉપર હુમલો કરવા લશ્કર રવાના કર્યું. રસ્તો ધણો મુસીબત ભરેલો હતો. સુલતાનની મદદે જવા શેખ અબુ મોહમદ ચીસ્તીને જેમથી ખબર આપવામાં આવી કે પોતાના ફકીરો સાથે સુલતાન તરફ જાયો. શેખ સાહેબની આ વખતે એંસી વર્ષની ઉંમર હતી. શેખ સાહેબ લડાઈની જગ્યાએ પહોંચી મુશરીફો સાથે જાતે જીહાદ કરતા હતા. મુશરીફોનું લશ્કર જખરું હતું. સરોવરના મુકાબલામાં પાણીના એક ટીપા બરાબર મુસલમાનોનું લશ્કર હતું. એટલે મુસલમાનોની હાર થવાનો વખત નજીક આવી લાગ્યો હતો.

શેખ મૌસુફનો કાકુ નામનો એક મુરીદ ચીસ્તમાં રહેતો હતો. આ જગ્યા અને ચીસ્ત વચ્ચે મહીનાઓનો રસ્તો હતો. શેખ સાહેબે ફરમાવ્યું કે “કાકુ દર્યાબ.” તરતજ માલુમ પડ્યું કે કાકુ પોતાના શેખની પાસે મોઝુદ છે અને લડી રહેલ છે આ લડાઈમાં સોમનાથ ઉપર ફતેહ થઈ. પચાસ હજાર મુશરીફો કતલ થયા અને વીસ હજાર ધરલામમાં આવ્યા.

ચીસ્તના લોકોએ કાકુને ચક્રીના પથર દરવાજા ઉપર મારતાં જોઈ પૂછ્યું કે આ પ્રમાણે કેમ કરો છો ? તો જણાવ્યું કે સોમનાથ ઉપર મુસલમાનોની ચઢાઈ છે ત્યાં મદદ કરું છું. આખરે તે પ્રમાણે જ બન્યું. (આ બનાવ મૌલાના આરીફ રખાની જમીએ નરહા તુલકિ-સમાં ઉપપ મા પાને લખ્યો છે)

હઝરત ઉસ્માન હાફી (૨૦ અ.) હઝરત ખવાજા મુહમ્મદીનને પોતાની સાથે મહીના શરીફ રૌઝા મુબારક પર લઈ ગયા, અને ફરમાવ્યું કે બેટા! રસુલુલ્લાહ (સ. અ.) ને સલામ કર !

હઝરત ખ્વાજા ગરીબ નવાઝે સલામ કરી કે ‘અરસલામો અલયકા મા રસુલુલાહ (સ૦ અ૦)’. તો સરવરે કાયનાત રસુલુલાહ (સ૦ અ૦) સાહેબે અંદરથી ફર્માવ્યું કે “વાઆલયકો મુસ્સલામ યા કુતબુલ્મશાયખ વ સાહેબુલ વીલાયતે હિન્દ.”

હઝરત ખ્વાજા (૨૦ અ૦) સાહેબ જ્યારે વીલાયત લીધા પછી હિંદ પધાર્યા તો થોડા દિવસ દિલ્લીમાં રહી પછી અજમેર પધાર્યા. આપ ચીસ્તી તરીકા મુજબ રિયાઝત તથા ઇબ્તાદન કરતા હતા. દુન્યાદારો સાથે વાંત કરતા નહતા. આ વખતે ત્યાં પૃથ્વીરાજ ચોદાણુ રાજા રાજ્ય કરતો હતો. ખ્વાજા સાહેબના એક મુરીદે રાજાએ પોતાને ઘણી તકલીફ દીધી એવી ખ્વાજા સાહેબને ફિયાદ કરી તો ખ્વાજા સાહેબે રાજા ઉપર કાગળ લખ્યો કે હવે પછી અમારા કાંઈ મુરીદને તકલીફ આપશો નહીં કમનસીબ રાજા પૃથ્વી રાજે ખ્વાજા સાહેબના હુકમ ઉપર ધ્યાન ન આપ્યું અને કહ્યું કે જ્યારથી આ ફકીર શહેરમાં આવેલ છે ત્યારથી ગેજની-લવિખની ખતર આપ્યા કરે છે પણ તેની અમને પરવા નથી. ખ્વાજા સાહેબને પોતાની લલામણુ કબુલ ન કરવાની તથા રાજાના આ પ્રમાણેના બકવાસની ખતર પડી તો ફર્માવ્યું કે “અમે પૃથ્વીરાજને જીવતો પકડીને ઇસ્લામી લશ્કરના હવાલે કરી દીધો.”

સુલ્તાન મોહમ્મદીન જે સુલ્તાન શહાબુદ્દીન ઘોરીના નામથી ઝોળખાય છે તે અચાનક ચઢી આવ્યો. અને તેણે પૃથ્વીરાજને જીવતો પકડી કતલ કર્યો. આ પ્રમાણે હિન્દુસ્તાનમાં હઝરત ખ્વાજા સાહેબની ખરકતથી ઇસ્લામી સલતનત કાયમ થઈ. હઝરત ખ્વાજા મુહમ્મદીન (૨૦ અ૦) ફર્માવે છે કે હું મારા પીર હઝરત શેખ

ખ્યાળ હિરમાન હારની (૨૦ અં) ની ખીદમતમાં હાજર થયો. મેં આપના દૈક્ષતખાતાને એસો દીધો તો આપે ફર્માવ્યું કે બે રકાઅત નમાઝ પઢો. નમાઝ પઢ્યા બાદ ફર્માવ્યું કે કિબલા તરફ મોં કરી “ સુરએ બકર ” પઢો. પછી વીસ વખત દુરદ શરીફ પઢી રહ્યો તો ઉભા થયા. આસમાન તરફ જોઇ મારો હાથ પકડી ફર્માવ્યું કે જા મેં તને અલ્લાહ સુધી પહોંચાડી દીધો. મારે માથે કાતર ફેરવી અને ટોપી પહેરાવી અને ખીજે લીલાસ બક્ષીસ કર્યો. પછી મને બેસવાની રજા આપી ફર્માવ્યું કે અમારા સીસસી-લામાં એક રાત દિવસનો મુળહેદો માઆરેફત (બલગાન) હાસીલ કરવા માટે બસ છે, માટે એક રાત દિવસ ઇબાદતમાં મશગુલ રહો. હું હુકમ મુજબ અમલ કરી ખીજે દિવસે ખીદમતમાં હાજર થયો તો મને બેસાડી હજાર વખત “ સુરએ ઇબ્રાહીમ ” (કુલ હોવસ્લાહ) પઢવા ફર્માવ્યું. ત્યાર બાદ આસમાન તરફ જોવા ફર્માવ્યું. મેં આસમાન તરફ જોયું તો મને પૂછ્યું કે શું જુઓ છો? મેં અઝ્ઝ કરી કે અશ્શ અઝ્ઝીમ જોઇ રહ્યો છું. પછી જમીન તરફ જોવા ફર્માવ્યું. મેં તે પ્રમાણે કયું તો ફર્માવ્યું કે શું જુઓ છો? મેં કહ્યું કે પાતાળ સુધી જોઇ શકું છું. ફરી “ સુરએ ઇબ્રાહીમ ” હજાર વખત પઢવા ફર્માવ્યું. તે પ્રમાણે કર્યા બાદ પૂછ્યું કે હવે શું જુઓ છો? મેં કહ્યું કે અઝમતે કિબલાઇના પરદા સુધી જોઇ શકું છું. ફરી બંને આખો બંધ કરાવી અને પછી બોલાવી ફર્માવ્યું કે શું જુઓ છો? મેં કહ્યું કે આપની આંગળીઓ રચ્ચે સઘળી દુનિયાનો એકવાલ જોઇ શકું છું. આપે ફર્માવ્યું કે જા તારું કામ થઇ ચૂક્યું. ત્યાં આગળ એક ઇંટ હતી, તે ઇંટ મને

ઉમેડવાને ફર્માન થયું. મેં તે ઉમેડી તો તેની નીચે દિનાર (સિકકા) હતા. તે દિનાર ખચરાત કરવાને મને હુકમ કર્યો. પછી મને પોતાની પાસે રહેવાને ફર્માન કર્યું.

હઝરત ખવાન (૨૦ અ.) જ્યારે અજમેર પહોંચ્યા ત્યારે જ્યાં રાગના ઉંટ બેસતાં હતાં તે જગોએ મુકમ કર્યો. રાતે જ્યારે ઉંટ ત્યાં આવ્યાં ત્યારે ઉટોના રખવાળે હઝરત ખવાન સાહેબને પોતાના ખાદીમો સાથે ત્યાંથી જતા રહેવાને જણાવ્યું. હઝરત ખવાન સાહેબે ફર્માવ્યું કે અમો તો અહીં આંધી બીજી જગ્યાએ ચાલ્યા જઈશું પણ અહલાહ ચાહશે ત્યાં સુધી ઉટ અહીં આં બેસશે. આ પ્રમાણે કહી અનાસાગર તલાવ કે જેની આજુ બાજુ મુશરિફાની મૂર્તિઓ હતી ત્યાં પોતાના ખાદીમો સાથે હઝરત ખવાન સાહેબે પડાવ નાખ્યો.

સાવાર થતાં ઉંટવાળા ઉટો, પાસે ગયા તો ઉટો જરા પણ હાલી શકતાં ન હતાં. તેઓ સમજી ગયા કે આપણે પેલા મુશ્કલમાન ફકીરને બેઅદબી કરી કાઢી મૂક્યો તેનું આ પરિણામ છે. ઉંટના રખેવાળ હઝરત ખવાન સાહેબ પાસે જઈ કાલાવાલા કરવા લાગ્યા તો તેમના ઉપર રહેમ આવવાથી ખવાન સાહેબે ફર્માવ્યું કે જાવ હવે ખુદા તરફથી હુકમ થઈ ગયો છે કે ઉંટ કે અહીં છૂટાં થશે. રખેવાળ ઉટો પાસે આવી જીએ છે તે પ્રથમ માફક ઉંટ પોતાના પગપર ટટાર ઉભાં છે.

આ કરામત મશહૂર થઈ ગઈ પણ તેથી છુતપરસ્તોનાં દોલ બળી હાલ્યાં. બધાએ એકલા થઈ અજમેરના રાગને વિનંતિ કરી કે આ ફકીરને તેના સાથીઓ સાથે શહેરમાંથી દુર કરવો જોઈએ.

રાજ્યએ તેમનું કહ્યું માની પોતાના ચેલાઓને હુકમ આપ્યો કે જાવ તે ફરીને શહેરથી કાઢી મૂકો. આ લોકો એકઠા થઈ હઝરત ખવાજ સાહેબ પાસે આવ્યા. હઝરત ખવાજ સાહેબે “આયતુલકુર્સી” પઢી માટી તેઓ તરફ ફેંકી જે તેમના ચહેરા ઉપર પડતાં મુરદા માંકે એહોશ થઈ ઢળી પડ્યા. અને હોશ આવતાં નાઉમેદ થઈ પાછા ગયા.

એક વખત આ લોકોએ પોતાનો ગુરુ રામ દેવ મહંત કે જે ધણું જાદુ જાણતો હતો તેની પાસે જઈ હઝરત ખવાજ સાહેબને તકલીફ દેવા ઉશ્કેર્યો આ લોકો એકઠા થઈ હઝરત ખવાજ સાહેબ સામે આવ્યા તો ખુદ તઆલાએ તેમને એવી દહેશત દીધી કે તેમનાં શરીર કંપી ઉઠ્યાં. મહંત રામ દેવના દિલમાં દિદાયતનું નૂર ચમક્યું. તે મુસલમાન થયો અને મુસલમાનોની તરફેણમાં આવી લડવા લાગ્યો. હઝરત ખવાજ સાહેબે રામ દેવ મહંતની આવી ઇસ્લામી ખીદમત જોઈ એક પ્યાલો તેને આપી એકદમ પી જવાને ફર્માવ્યું. પ્યાલો પીતાં રામદેવ મહંતનું દિલ પાક થઈ ગયું. હઝરત ખવાજ સાહેબે તેનું નામ “શાદી દેવ” પાડ્યું.

આ કરામત જોઈ શુતપરરતોની આગ વધુ લાડી. તેઓ વિચારવા લાગ્યા કે આ ફરી કોઈ મહાન જાદુગર છે માટે તેના મુકાબલામાં મોટા જાદુગરને લાવવો જોઈએ. તેઓએ એક પ્રખ્યાત જોગી કે જે “જયપાલ” નામે મથહુર જાદુગર હતો તેને જોલાવ્યો. આ જોગી પોતાના ચેલાઓ કે જે જાદુમાં પ્રવીણ હતા અને જેમની સંખ્યા દોઢ હજારની હતી તેમને લઈને નીકળ્યો. હઝરત ખવાજ સાહેબે પોતાની ચો તરફ લીટા ખેંચી ફર્માવ્યું કે ઇન્શા અલ્લાહ કોઈ જાદુગર લીટાની અંદર આવી શકશે નહિ. અને અલ્લાહની કુદરતથી

એમજ બન્યું. જે કાઈ એ લીટાની હદ ઓળંગી આગળ આવતું કે તે બેહોશ થઈ ભોંધ પર પડતું.

આથી જયપાલ જોગીને જોશ આગ્યો. તે પોતાની પાસે જે હરણના ચામડાની ખાલ હતી તે ઉપર એસી લોકોને પોતાનું જાદુ દેખાડવા આસમાન તરફ ઉડવા લાગ્યો. આ જોઈ હઝરત ખ્યાળ સાહેબે પોતાનાં ખાસડા-જુતાને હુકમ કર્યો કે જોગીની પાછળ જવ અને તેના માથા ઉપર મારતાં મારતાં તેને આસમાનથી ઝમીન તરફ ઉઘે માથે નાખી મારી આગળ રજુ કરો. હુકમ પ્રમાણે જુતી (ચગરખા) એ જયપાલ જોગીને માથામાં મારતાં મારતાં હઝરત ખ્યાળ સાહેબ પાસે હાઝર કર્યો.* જયપાલ જોગી આ કરામત જોઈ સાચા દીલથી કલમો પઢી મુસલમાન થયો. જયપાલ ઇસ્લામથી પાક થઈ હઝરત ખ્યાળ સાહેબના મુઆરક હાથ પર તોળા કરવા લાગ્યો અને અરજ કરી કે મારી હિમર લાંબી થાય. હઝરત ખ્યાળ સાહેબે તેની લાંબી ઝીંદગી માટે દુઆ કરી તો અલ્લાહ તઆલાએ તે કબુલ કરી. આપે જયપાલને ફર્માવ્યું કે તું કયામત સુધી જીવતો રહીશ પરંતુ લોકોની નહરથી છુપો રહીશ.

એક દિવસ હઝરત ખ્યાળ સાહેબે ફર્માવ્યું કે હવે હું થોડા દિવસમાં આ દુનિયાથી કુચ કરવાનો છું. પોતાના ખાદિમ શેખ અલી સંજરીને હુકમ કર્યો કે શેખ કુતુબુદ્દીન માટે ખીલાફતની સનદ લખો કે જેથી તે દિલ્લી ગાદિયા જાય. મે તેમને ખલીફા મુકરર કરેલ

* આવા ચમત્કારો મહાત્માઓ કરી શકે છે એમ સ્વામી વિવેકાનંદ અને સ્વ મી રામતીર્થ પોતાના પુસ્તકોમાં જણાવે છે. આખું અનાસાગર તલાવ એક પીવાલો ભરવાથી ખાલી થઈ ગયું હતું એ પણ ખ્યાળ સાહેબની એક કરામત હતી.

છે. ખ્વાળ કુતુબ સાહેબ “દલીલુલ્આરેશીન”માં જણાવે છે કે મને પાસે બોલાવી પોતાના માથેથી અમામો અને ટોપી ઉતારી મારે માથે મૂકી અને હઝરત ખ્વાળ ઉરમાન હાફી (૨૦ અઠ)નો આસો મને આપ્યો અને પોતાનો ઝબ્બો મને પહેરાવ્યો. કુર્આન શરીફ મુસલ્લો અને નઆલેન શરીફ (પગરખા) પણ મને આપી ફર્માવ્યું કે આ રસુલુલ્લાહ (સં અઠ) ની અમાનત છે જે અમને ચીસ્તી મશાયખોથી મળેલ છે. અમેએ એ અમાનતનો હક અદા કર્યો છે તે પ્રમાણે તમો પણ અદા કરશો. પછી મારે માટે દુઆ ફર્માવી મને વિદાય કર્યો. હઝરત ખ્વાળ કુતુબીન (૨૦ અઠ)જણાવે છે કે મને દિલ્હી પહોંચ્યે ચાલીસ દિવસ થયા કે હઝરત ખ્વાળ (૨૦ અઠ)ની વફાત શરીફની ખબર મળી. હીજરી સન ૬૩૩ માહે રજબની તારીખ ૬ને સોમવારે આ ફાની દુન્યાથી મોત રૂપી પૂલ પરથી પસાર થઇ પોતે ખુદા તઆલાની મુલાકાતે ગયા.

હઝરત ખ્વાળ મુઇનુદ્દીન (૨૦ અઠ) સંખંધી હઝરત ખ્વાળ કુતુબીન (૨૦ અઠ) ફર્માવે છે કે :-

હું વીસ વરસ સુધી હઝરત ખ્વાળ અજમેરી (૨૦ અઠ) ની ખીદમતમાં રહ્યો પણ પોતે કદી કોઇની ઉપર ગુસ્સે થયા નથી. મકકા શરીફમાં પોતે હતા ત્યારે દરરોજ ઇશાની નમાઝ બાદ ખાનએ કઆઆમાં પધારતા અને સવાર થતાં પાછા આવતા હતા. જે માણસ તેમની પાસે ત્રણ દિવસ રહેતો તેન થી કરામતો જાહેર થતી હતી અને મુશરિકો જે અર્યાબાની વાત જણાવતા અને કરી દેખાડતા હતા તે ભૂલી જતા હતા.

પોતે દુવામાં ફર્માવ્યું છે કે જ્યાં સુધી હું પોતાના મુરીદો અને સીલસીલાના લોકોને જન્નતમાં લઇ જઇશ નહિ ત્યાં સુધી જન્નતમાં દાખલ થઇશ નહિ.

બુદ્ધિદાદમાં સાત ધરાની ગૃહસ્થ હુમ્મહેદો (લક્તી) કરતા હતા. જ્યારે તે હઝરત ખવાજ સાહેબની મુલાકાતથી લાગ્યશાળી થયા તો પોતે કર્માવ્યુ કે તમે અકકલમંદ થઇને આગની પૂજા શામાટે કરો છો! તેમણે અર્જ કરી કે અમને કયામતને દિવસે આગ જલાવે નહિ તેટલા માટે પૂજાએ જીએ પોતે કર્માવ્યુ કે તમે અલ્લાહની ઇઆદત કરો કે તે તમને કયામતમાં આગથી બચાવશે. ધરાનીઓએ કહ્યું કે તમે બુદ્ધાને પૂજો છો તો જો આગ તમને જલાવે નહિ તો અમે! ઇમાન લાવીએ. હઝરત ખવાજ સાહેબે કર્માવ્યુ કે મને આગ જલાવે એ વાત તો બાબુ પર રહી પણ મારા જીતાને પણ આગ જલાવી શકતી નથી. પેલા લોકોએ પરીક્ષા કરવા માટે હઝરત ખવાજ સાહેબના જીતાને આગમાં નાખી આગને ખૂબ તેજ કરી પણ બુદ્ધાના ફગલથી આગ કાઢ અસર કરી શકી નહિ આ બનાવથી ધરાનીઓએ ઇસ્લામ કબુલ કર્યો અને ખાજ સાહેબના પ્રતાપે તેઓ વલી થઇ ગયા.

હઝરત ખવાજ (૨૦ અ૦) કર્માવે છે કે:—

આશીકતુ દીલ ઇશ્કની આગની ભટ્ટી છે. જે કાંઈ તેમાં દાખલ થાય છે તે ભગ્ન થાય છે. મહોબ્બતની આગથી વધુ તેજ અને બાળનારી બીજી કોઈ આગ નથી. જ્યાં સુધી નદીઓ જીદી જીદી વહેતી હોય છે ત્યાં સુધી અવાજ સંભળાય છે પણ જ્યારે અક બીગતું પાણી સેળભેળ મંદિરિયામાં મલી જાય છે ત્યારે અવાજ સંભળાતો નથી તે પ્રમાણે તાલીમે હક બુદ્ધાની સાથે મહોબ્બત કરનાર બની જાય છે તો તેને ફર્યાદ કરવાનું રહેતું નથી.

જે માણસમાં આ ત્રણ ગુણો હોય છે તેનાથી અલગાહ ખુશ રહે છે. સમુદ્ર જેમ બધાને કાપે આપે છે અને જેને જોઈએ તે તેમાંથી પાણી લે છે તે પ્રમાણેની બહાદુરી ખીજી સુરજ જેમ દરેક જગ્યાએ પોતાની રાજાની પહોંચાડે છે તે પ્રમાણેની મહેરબાની. ત્રીજી ઝમીનની માફક નરમાશ

નેક માણસની સોહાબ નેક કામથી બેહતર છે અને જુરાની સોજત જુરા કામથી પણ બદતર છે

એક મુસલમાન લાઇને બરબાદ કરવાથી જે નુકસાન થાય છે તેટલું નુકસાન ખીજ ગુન્હામાં નથી. દુન્યાથી દૂર રહેવું એ અલગ તઆલાની મહેનતની નિશાની છે. મારા મુશીબ હઝરત ખવાળ ઉસ્માન હારની (૨૦ અ.) ફર્માવતા હતા કે મુસલમાન બધો ત્રણ ચીજથી ખાર રાખે છે. પ્રથમ ફકીરી અને ફકો કન્વો, ખીજી ખીમારી, અને ત્રીજી માત.

નમાઝ એ મુસલમાનની મેરાજ છે. તેમાં જે પ્રમાણે વધુ હુઝુરી હશે તે પ્રમાણે તે ખુદાથી વધુ નજીક થશે.

માત એ એક પૂલ સમાન છે જેના ઉપરથી દોસ્ત દોસ્તની તરફ જાય છે કબ્રસ્તાનમાં કોઈ ચીજ ખાતી કે પીતી એ કંઈ દીલની નીશાની છે કમનસીખીની નિશાની એ છે કે ગુનોહ કરી કબુલી-યતની ઉમેદ રાખે તથા ગુનાહને હલકો સમજે.

માયાપની ખિદમત એ ખુદાને ખુશ કરવા સમાન છે.

અજર હઝરત ખવાળ સાહેબ છે જેમણે હિંદુસ્તાનમાં ઇસ્લામનો ઝંડો સઉથી પહેલાં ચડાવ્યો છે અને હિંદુસ્તાનને

તોહીંની રોશનીથી રોશન કરી દીધું છે જેની અરકતથી આજ
અહીં સાત કરોડ મુસલમાનો નજરે પડે છે આ મહાન યુગ્મુર્ગેજ
હીંદુસ્તાનમાંથી કુદરતી જડ ઉખેડી નાખી સાત કરોડને જન્નતના
ખરા હકદાર બનાવી દીધા છે આ મહાન યુગ્મુર્ગ માટે જેટલું બની
શકે તેટલું સવાયતું કામ કરી તેમની રૂઢ મુખારકને સવાય પહોંચાડે
તેટલો ઓછો છે. તેમનો ઉરસ રજા મહીનાની પહેલી તારીખથી
છઠ્ઠી તારીખ સુધી ધાય છે જે સકે ભાષ્યો બાણ છે.

તેમની શાખાનાં કરીદો.

સુલ્તાનુલ્હીંદ ગરીબ નવાઝ.

પીરોં કે પીર વલીયોં કે વલી. સુલ્તાનુલ્હીંદ ગરીબ નવાઝ,
આગાહ રસુલે ખરીએ જલી, સુલ્તાનુલ્હીંદ ગરીબ નવાઝ
અય ઇબ્ને જનાબે હુસયને હુસન, અય કુર્તે અયને રસુલે
ઝમન,

અય રાહતે બને જનાબે અલી, સુલ્તાનુલ્હીંદ ગરીબ નવાઝ.
કિસ ગીન્તીમે હયેં અયદો બકર, શાહોં ભી કુકતે હયેં સર,
કયા શાન હયે તેરી ચોખટકી, સુલ્તાનુલ્હીંદ ગરીબ નવાઝ.
કુછ બનકે તુમ્કો આયાહું, કયા કયા ન ઉમીદેં લાયાહું,
લિલ્લાહ ન તોડે આસ મેરી, સુલ્તાનુલ્હીંદ ગરીબ નવાઝ.
સુનતાહું તુ વોહ દાતા હયે, જો માંગે સાઈદ પાતા હયે,

મેરી ભી મુરાદેં હો પૂરી, સુલ્તાનુલ્હીંદ ગરીબ નવાઝ.
એક નામ પીઝા કર બેહરે ખુદા, મુજકો ભી અપ્ના રીંદ
બના,

મયખાન્એ ઇસ્કંકે સાકી, સુલ્તાનુલ્હીંદ ગરીબ નવાઝ.
એક ચોર ભી અર્જ હુય તુમ્સે શહા, અજમેરમેં શીર આના
હોમેરા, ફીર ખાક મીલે ઇન કુચુકી, સુલ્તાનુલ્હીંદ ગરીબ
નવાઝ.

“હાફીઝ” કબ ઇસ્કે કાખીલ થા, ઇંસ દરપે બે ઉસ્કો ખાર મીલા,
હુય બંદા નવાઝી હઝરત કી, સુલ્તાનુલ્હીંદ ગરીબ નવાઝ.

બીન્ને કસીદો.

અય માહિરે રાઝે ખુદાએ જહાં, સુલ્તાનુલ્હીંદ ગરીબ નવાઝ,
અય વાકિફે સીરેં નિહાં વ અયાં, સુલ્તાનુલ્હીંદ ગરીબ નવાઝ.
તેરા વસ્દે કફેં ચે તાબ કહાં, સુલ્તાનુલ્હીંદ ગરીબ નવાઝ,
તૌસીફે તેરી ચોર મેરી ઝબાં, સુલ્તાનુલ્હીંદ ગરીબ નવાઝ.
તુમ મસ્દરે રેહમતે ખારી હો, તુમ મઝહરે હુત્ફે ઇલાહી હો,
તુમ મલ્નએ આલમીયાં, સુલ્તાનુલ્હીંદ ગરીબ નવાઝ.
તેરી શાન હે બલકમેં ફેલી હુધ, તેરી આત હે આતે અલીઓ નખી,
તેરા ફયઝ હે ફયઝે શહે જીલાં, સુલ્તાનુલ્હીંદ ગરીબ નવાઝ.
ન મેં શાઇકે હુરો ગીલમાં હું, ન મેં તાલિમે દીદે હમીના હું,

અલખતા હુઝુરકા હું ખવાહાં, સુલ્તાનુલ હિંદ ગરીબ નવાજ.
કર બેહરે ખુદા ઇમ્દાદ મેરી, ગમ દુર હો દેખુ શીકલે નખી
હો સખ ચે તેરે લુફ્તે એહસાં, સુલ્તાનુલ હિંદ ગરીબ નવાજ.
અજમેરમે અબ તો બુલાલો મુઝે, રૂખે પાક ખુદારા દીખાદો મુઝે,
તેરે હિજમે નોખત આઘ બળાં, સુલ્તાનુલ હિંદ ગરીબ નવાજ.
સદ શુક કે તેરી હુઝુરી હુઠ, “મેહપુઝ”દી આરઝુ પુરી હુઠ,
મુદતસે થા દીતમે ચેહી અરમાં, સુલ્તાનુલ હિંદ ગરીબ નવાજ.

તખલીગની યાદગાર ઉરસ છે.

ખુદા તઆલાએ દીને ઇસ્લામ કામિલ-સંપૂર્ણ કરી નાખ્યું
એટલે તેણે પયગમ્બરો, રસુલો, અને નખીઓ મોકલવાનો દરવાજો
પણ બંધ કરી દીધો અને મહાન હઝરત મોહમદ સં ને છેલ્લા
પયગમ્બરની મહોર લગવી દીધી. દીનને માટે હવે કાંઈ પયગમ્બરની
જરૂર રહી નહીં પણ દીનની તખલીગ (બોધ) માટે ઔલીયાઓની
જરૂર પાડી રહી અને તે પ્રમાણે તેણે પેદા કર્યા. આ ઔલીયાઓની
અરવાહો કામિલ હોય છે કારણકે તેમણે રાખે અઝલના દિવસે ખુદાના
દરમાન ઉપર “લખ્મેક” પુકારેલી છે.

આવા વલીઓને તેણે પોતાના દીનની તખલીગ માટે પેદા કર્યા
અને તેમની મારફત તેણે તે કામ ઉમદા રીતે કરાવ્યું. આ મહાન
તખલીગ કરનારા સોહેબો કાંઈ આપણા જેવા સાધારણ ન હોતા. પણ
આ દુનિયામાં જીવતે જીવત મરીને (પોતાના નફસને મારીને) અમર

પદને પામેલા હતા. અને તેથીજ તેએ અમરા માદગારી પાછળ મુકી
ગયા છે.

ઈં સઆદત બ-ઝોરે બાઝુ નેસ્ત
તા ન બખશદ ખુદાએ બખશન્દા.

અર્થ-આ સઆદત કાંઈ પોતાના કાબુની વાત નથી. તેનો
ખુદા બહે ત્યારેજ કાળી શકે છે.

ખુદા તઆલા આવા તેના આશ્વકોને ખાસ તાકત આપે છે
અને તેમનું કહેવું તેને સાંભળવું પડે છે, જલકે તેમના બોલ અલાહના
બોલ થઈ જાય છે.

મૌલાના રૂમ સાહેબ પોતાની મગ્નવી શરીરમાં ફરમાવે છે કે:-

ગુફતએ હાં ગુફતએ અદલાહ ખુવદ

ગયે અઝ હકીકમે અખદુલ્લાહ ખુવદ.

અર્થ-તે જે કાંઈ બોલે છે તે અલાહનાજ બોલ છે
જો કે તે અલાહના અંદાજ મુખમતથી નીકળે છે.

વળી એક બુઝુર્ગે કહ્યું છે કે:-

મરદાને ખુદા ખુદા ન આશદ

લેકિન અઝ ખુદા ખુદા ન આશદ.

અર્થ-ખુદાના આશકો ખુદા નથી તો પણ તે ખુદાથી જુદા
પણ નથી.

જે શોધના બોલ અલાહનાજ બોલ હોય અને જે અલાહથી
જુદા ન હોય તેવા બુઝુર્ગોએ દુનિયાને ફેંજ પહોચાડવા જે જાનતોડ

મેહનત કરી અને પોતાની ઝાતને ખપાવી દીધી તેમની યાદગાર ખુદ કરાવે તોજ થઇ શકે છે. કરોડો માણસ મરી ગયા છે અને મરતા જાય છે પણ તેમની કબર ક્યાં છે તે પણ કોઇ જાણતું નથી. મોટા મોટા વાદશાહોના મકબરા બનેલા છે પણ ત્યાં તે ઇમાનો જોવાના ખીયાલ સિવાય ખીજ કંઈપણ ખીયાલથી લોકો જતા નથી એટલે તેમના મકબરાઓની હજી નહીં જોઈ જ છે. કારણકે તેમને કોઇ પુછતું પણ નથી. ઓલીયાઓ પોતાથી જીંદગીમાં ફાકા કરે છે અને તકલીફમાં દહાડા કહાડે છે પણ તેમના તબલીગી કામ એવા હોય છે કે ખુદ તેમની યાદગાર તેમના ગુજરવા પછી પણ કાયમ રખાવે છે. અને તેતુંજ નામ ઉરસ છે. ખ્યાળ સહેબને આ દુનિયાથી ઉઠવાને લગભગ સાડી સાતસો વરસ થયાં છે તો પણ તેમની યાદગાર આજ સુધી જેવી ને તેવી કાયમ છે. બસકે તેમાં રોજને રોજ વધારો થતો જાય છે. બલે કોઇ તેમને ન માને અને તેમની ઝિયારત કરવા ન જાય પણ તેથી તેમની શાનમાં કોઇ પણ કમી થવાની નથી, તેમ તેમની શહેનશાહત પણ કોઇથી ટુટી શકવાની નથી. લોડ' કઝન જે હિંદુસ્તાનમાં વાઇસરોય હતો અને જે ધણોજ કાબેલ ગણાતો હતો તેણે ખ્યાળ સહેબ માટે લખ્યું છે કે “હિંદુસ્તાનમાં એક કબર વળા પોતાની કબરમાં રહીને હિંદના જીગર પર હુકમત કરે છે” તે ખરૂંજ છે. લોકોની લાગણી આ શતેનશાહ તરફ કેવી ધાડી છે તે પોતાની નજરે જોઇનેજ તેણે આ લખેલું છે કરોડો લે લા તેમને માને છે અને તેમની યાદગીરી કાયમ રાખવા દર સાલ તેમનો ઉરસ કરે છે ઘણા અજમેર શરીફ જાય છે અને જે ત્યાં જઇ શકતા નથી તે પોતાના ઘેર રથીને પણ (રજા મહીનાની) છત્રીના દીવસે ફાતેહા

વિગેરેથી તેમની ગાદગીરી કાયમ રાખે છે. આવા ઉરસ કરવા અને ફાલેલા વિગેરેથી તેમની અરવાહને ખુશ કરવી એને કાંઈ ઇસ્લામ મના કરતો નથી કારણકે તે દુરસ્ત હોવા વિશેની સાખીતીઓ ઘણી કિતાબોમાં મોજુદ છે.

ઉર્સ માટે હાજી ઇમદાદુલ્લાહ સાહેબ જે દેવખંદી આલેમોના મોટા પીર છે તેમણે પોતાની “શમાએમે ઇમદાદીઆ” કિતાબમાં ૧૩૦ માં પાને લખ્યું છે. કે “જ્યારે મુન્કર નકીર ફરિસ્તા) કબરમાં સવાલ પુછવા આવે છે ત્યારે જે ખુદાના આશક હોય છે તેમને તેઓ કહે છે કે ‘નવી દુલ્હન માફક આરામ કરો’” (નુમ કનઓ મતિલ ઉર્સ)¹ અને આ હદીસ ઉપરથી ઉરસ શબ્દ નીકળેલો છે. કદી કોઈ તે દિવસનો ખીયાલ રાખે અને ને દહાડે ઉરસ કરે તો તેમાં કયો ગુન્હો લાગુ પડી જાય છે? વિગેરે હાજી સાહેબે લખેલું છે.

ઉરસ કરવા વિશે આવી ચોખી દલીલો હોવાથી ખુબુર્ગોના ઉરસો શરૂ થયેલા છે. હવેન નિઝામુદ્દીન ઔલીયા મેહબુબે ઇલાહી સાહેબ પોતાના પીર હઝરત ખાત્રા ફરીદ શકરગંજ સાહેબને ઉરસ મોટી શાનો શોકતથી કરતા હતા એ વાતો કિતાબોથી સાબિત છે

૧ હાજી સાહેબે “ફરિસ્તાએ હકીકત મસાએલ” નામની પોતાની કિતાબમાં એ વિશે ખુલાસો કરના લખ્યું છે કે ‘ઉરસ શબ્દ આ હદીસ ઉપરથી નીકળેલો છે ‘ખુદાના મકબુલ બંધાઓ માટે મોત એ ખુદાને મળવાનો ખાસ ખુશીનો વખત છે. ખુદાના આશકો માટે આથી વધુ ઉર્સી-ખુશી ખીજી શી હોઈ શકે ?’ ઉરસ કરવા વિશે ઉમદા હકીકત હાજી સાહેબે એ કિતાબમાં લખેલી છે.

એટલે હીંદુસ્તાનમાં છસો વરસથી આવા ઉરસો થાય છે તેના ચોખ્ખા પુરાવા કિતાબોમાં મોજુદ છે *

લાઘવો એટલું તો સમજે છે કે યુનુગોના ઉરસો ભરાય છે તેમાં હજારો માણસો ભેગા થાય છે. કેટલાક કુરાન શરીફ પઢે છે અને પઢાવે છે, કેટલાક વાચ્છેડના જલસા કરાવે છે, કેટલાક મોલુદ શરીફની મજલિસો કરે છે અને કેટલાક ગરીબો અને મિસ્કીનોને ખેરાત કરે છે એટલે એમાં સરાયના ઘણા કામો થાય છે. વળી યુનુગના મઝાર પર જવાથી તેમના તળલીના કામને જોર દેવાની ખાહેશ થાય છે અને એવા મહાન યુનુગ પણુ છેરટે ઉઠી ગયા એ જોઈ મ.હસને ધ્યરત થાય છે અને મોત યાદ આવે છે. આવા દીની ફાયદા સાથે તે વખતે લોકોનો જજરો જમાવ થવાથી વેપારના કામને પણ ધણીજ મદદ મળે છે લાઘવો દર વરસે ત્યાં મોટા જથ્થામાં ભેગા થાય છે તેથી ઇસ્લામી સંગઠન પણ કાયમ રહે છે. વળી ત્યાં ધણી તળલીગી ખાતોના મશવરા પણ થાય છે જેમાં ઇસ્લામના ફાયદાની વાતો શોધી કઢાડવા મા આવે છે જુદા જુદા જુદાના હજારો માણસો ત્યાં ભેગા થતા હોવાથી દેશમાં ચાલતી ચળવળોથી પણ સારી રીતે વાકેફ થવાય છે હજારો રૂપિયા ખરચતાં અને મેહમાનદારીની જખરી તકલીફ ઉપાડી લોકોની ખુશામતો કરવા

*હાલતો રાગ, નવાખ, હાકાર, દરખાર વિગેરે જેવા સંસારી મોટા માણસોના જન્મ દીવસ અને ગાદીના દિવાસની પણ ઉજવણી અને ઉત્સવ કરવામાં આવે છે તો પછી આ દીની શહેનશાહ જેમની રૈયતની મંજૂઆ કરે ડાની છે તેમના દીવસની ઉજવણી કરવામાં શું વાંધો છે ?

છતાં પણ જેટલાં લોકો ભેગા ન થાય તેટલા આ ઉરસોમાં પોતાની
 મેળે ખુશીથી ભેગા થાય છે. એટલે આ જલસા ડાન્ડર-સોની ગરજ
 સારે છે અને તે પણ વગર મેહનતે પોતાની મેળે સહેલાઈથી થાય છે.
 ભાઈઓનો મોટો જમાવ એ એકસપી અને ઈલાસની નિશાની
 છે અને ખીમ્મો ઉપર નેની જખરી અસર થાય છે. આવા મોકા
 દર સાલ વગર ખરચે અને વગર મેહનતે ભાઈઓના હાથ આવે
 છે જેથી તખલીગ માટે લોકોના મનમાં હમદરદી અને જોશ તાજો
 રહે છે. ઇસ્લામી ભાઈચારો એ અલલાહની રસ્તી છે અને તેનેજ
 મજબુત પકડવાની છે. અનેક બુઝુર્ગોએ પોતાની જીંદગીઓ તેની
 પાછળ ખતમ કરી નાખી છે અને પોતાના જીનોની ફરયાનીઓ
 કરી છે મારે તે તરફ ખાસ ધ્યાન આપવાનું છે. આવા ઉરસ જેને
 ખીમ્મ ભાઈઓ ઉત્સવ, ઉજવણી કે જયંતી કહે છે તેમાં ઘણા
 ફાયદા હોવાનું એ લોકોને પણ જણાયું છે અને તેથીજ તેમણે
 દાદાભાઈ જયંતી, તીલક જયંતી, બુધ્ધ જયંતી, મહાવીર જયંતી,
 દયાનંદ ઉત્સવ વિગેરે ઉજવણીઓ કરવા માંડી છે. મતલબ કે ઉરસો
 એ ભાઈઓને એક જગ્યામાં સગઠનના રૂપમાં કયમ રાખવાનું એક
 મજબુત ધોરણ છે. ગામ હોય ત્યાં ઢેડવડે તો હોય એમ દરેક કામમાં
 ધુરાઈ તો થોડી ધણી હોય છે તો નાની નાના ધુરાઈઓની ખાતર
 મોટા તખલીગી ફાયદાએ ને ફટકા લગાવવો એમાં તખલીગનેજ નુકસાન
 છે. માટે ભાઈઓએ ઉંડો વિચાર કરીને જે આખતથી તખલીગના
 કામને મજબુતી મેળે તેવી ફાળી ફરવી જોઈએ અને ઇસ્લામની
 હદમાં રહીને ઉસો જરૂરી રાખવા જોઈએ કે સગઠન વિખરાઈ જવા
 પામે નહીં. જે સગઠન વિખરાઈ જશે તો તખલીગના કામને જખરો

ધોકા પહોંચશે. તખલીગના માટે સગદનની ઘણી જરૂર છે અને તે મહાન ખવાજ સાહેબે આદમી વરસથી કાયમ કરી દીધું છે જેમાં લાખો માણસો શામિલ થઈ નિતની મજબુતી કરી રહ્યા છે.

ખવાજ સાહેબનો તખલીગી સિલસિલો.

એક જખરું સંગત.

આવા દીની શહેનશાહ જેમણે દરલામની બેદદ ખીદમત કરી લોકોને જખરો ફાયદો પહોંચાડ્યો છે તે હીદલ - વલી ગણાય એમાં જરાએ શક નથી. પોતાનું આ તખલીગનું મદાન દારૂ ચાલુ રાખવા તેમણે એક સરો સિલસિલો જમાવ્યો અને હજરત કુતબુદ્દીન સાહેબને પોતાના વડા ખલીફા મુકરર કર્યા. વળી તેમની પછી પડે એ સિલસિલાનું કામ સારૂ ચાલે તે માટે ખાવા ફરીદ શકરગંજ સાહેબને પસંદ કર્યા અને તે બંને મદાન પુરૂષોએ તેમને પોતાની જગાએ કાયમ કરી હીદલ વલીના નાયબનો દરજ્જો આપ્યો અને ફરમાવ્યું કે ખાવા ફરીદ એક એવા સખસ થશે કે જેમનાથી ચારે તરફ તૌહીદની રેશની ફેલાશે અને તખલીગનું કામ ઘણું જોર પર ચાલશે. તેઓ સાહેબનું આ કાર્ડનું ખરૂં પડયું કારણકે ખાવા ફરીદ સાહેબે તખલીગનું કામ એવી તો ઉમદા રીતે કર્યું કે આખા હીદુસ્તાન અને ચીનમાં લાખો લોકો ખરિદખાસ આવી ગયા. તેમણે હજરત અલાઉદ્દીન અલી અહમદ સામિર સાહેબ તથા નિઝામુદ્દીન મેહબુબે દલાલી સાહેબને પોતાના ખલીફા મુકરર કર્યા અને તેમની મારફત

તપલીગતું ઉમદા કામ કરાવ્યું હજરત અલાઉદ્દીન સાબિર સાહેબે પીરાન કલીયરમાં અને હજરત નિઝામુદ્દીન સાહેબે દીલ્લીમાં મુકામ કર્યો અને લાખો લોકોને હિદાયત કરી કહે છે કે હજરત ખાવા ફરીદ સાહેબની હિદાયતથી નવ લાખ માણસો ઇસ્લામમાં આવ્યા છે.

હજરત અલાઉદ્દીન સાબિર સાહેબ તથા મેહસુબે ઇલા સાહેબે પણ તપલીગ માટે નેત્રીજ મેહનત કરી છે. તે કામ માટે હજરત અલાઉદ્દીન સાબિર સાહેબે “સાબિરિયા” સિલસિલો કાયમ કર્યો અને નિઝામુદ્દીન સાહેબે “નિઝામિયા” સિલસિલો કાયમ કર્યો આ બંને સિલસિલાઓએ તપલીગનું એવું તો ઉમદા કામ કર્યું કે જેથી લાખો માણસોને હિદાયત થઈ ગઈ. અને તેની સાબિતી માટે આજે પણ લાખો માણસો એ બંને સિલસિલાઓમાં મોઝુદ છે. હજરત ખાવા ફરીદ આ બંને સિલસિલાઓના પેશવા થય છે અને હજરત ખવાજ સાહેબ તેમના પણ પેશવા થાય છે એટલે ખવાજ સાહેબ બંને સિલસિલા વાળાઓના મોટા પીર છે. આ કિસ્સાએ ખવાજ સાહેબના (ચિસ્તી) સિલસિલાનું એક જગત સગઈન હાન કાયમ છે. મુઘલ ઇલાકા, મદરાસ ઇલાકા, પંજાબ ઇલાકા, અગાલ ઇલાકા, સુયુક્ત પ્રાંત (યુન પીઝ), મધ્ય પ્રાંત, દેશી રાજ્યો વિગેરે આખા હિન્દુસ્તાનમાં તેમજ અરબસ્તાન, ઇરાન, અફઘાનિસ્તાન, આફ્રિકા, યરમા. ચીન વિગેરે દેશોમાં થઈને તેમના સિલસિલાના કંગડો માણસો હાલ મોઝુદ છે. આવા કરોડો માણસોનું જગત સગઈન જે માતસો વગરની જાનનોડ મેહનતનું ફળ છે અને એક જગરા ભાઈચારા રૂપ છે તેની તાકત કેવી હોવી જોઈએ તેનો વિચાર કરવાનો છે. આવું જગત સગઈન મોઝુદ છે તો પછી

તેનીજ તરફ વધારે ધ્યાન આપવું જોઈએ કે તે એથી પણ વધુ મજબુત બને, કરે કે રૂપીઆ ખરચતાં ન બની શકે તેવું આ સંગઠન હાલ મોજીદ છે તેની તન્દ્ર ધ્ય ન નહીં આપના ખીજી નવું સંગઠન કાયમ કરવા કોશીશો થશે અને આ કામ પદસાથી ઉધરાવીને કરવામાં આવશે તો કરોડો રૂપીઆ ખર્ચાદ જશે કારણકે આ જીજીર્ગો જેટલી મહેનત કામથી થઈ શકવાની નથી અને છેવટે તરતમાંજ તે પડી ભાગશે માટે નાનાના ધખારો નહીં રાખતાં તે મહાન પુરોની મહેનતનું જ જે જીજી સંગઠન છે તેના તરફ વધારે ધ્યાન આપવું જોઈએ કે તેમની પાક અરવાહો ખુશ થાય અને તેમણે જે ઇચ્છાથી આ તમીગતુ કામ જમાવ્યું છે તે સારી રીતે પાર પડે, આ મહાન પુરો ખુદના મકબુલ બદા હતા અને તેમણે કસ્ક (દીગ્ય ટ્રી) થી આ સંગઠન જમાવેલું છે એટલે તે કામ તેમણે ખાસ ખુદના અનાગા પ્રમાણે કરેલું છે. હાલ એવી નજર પેદા કરી કામથી તેમના જેટલી મહેનત થઈ શકે એમ નથી, એક જીવાન માણસને હેર દબને મારી નાખવે અને એક પેદા થનાર બાળક ઉપર પોતાનું લવિયા આધવું એ જેવું કામ છે તેવુંજ આ નવા સંગઠનનું કામ છે માટે ઉડો વિચાર કરીને ચાલવાનું છે.

ખવાળ સાહેબનું સંગઠન તો એવું છે કે તે કદી દુટવાનું નથી કારણ કે તેમણે તે મહાન હઝરત પયગમ્બરના ફરમાનથી જમાવેલું છે અને તેમાં તેમની ગેબી મદદ છે. આવું હોવાથીજ હાલ આ ચિસ્તી સિલસિલો જોર પર છે. ધણાએ લોકોએ તેને તોડવા કોશીશો કરી પણ કોઈ ફાવી શક્યું નથી, કારણ કે ખવાળ સાહેબને તેનો ખાસ ખીરાલ છે. હાલ આ કામ કરવા માટે સેંકડો

ખનકાહો એ સિલસિલાની કાવમ છે અને તે બધી ઈસ્લામી મિશીનની સંસ્થાઓ તરીકે છે. આવા ઉપયોગી બધારણને તેડવા માટે તે સિલસિલાના મશાયખોની એદદ બુરાહ્યો કરવામાં આવે છે તેમાં પણ ઉંડો ભેદ સામાજ્યેયો છે જે વખત જના પેતાની મેળે લાખ્યોને માલમ પડી આવશે હરીફેને જે કુછની પણ દેહશત હોય તો તે આ મશાયખોનીજ છે કારણ કે તેમના બધારણ આગળ તેમનું કાંઈ પણ ચાલતું નથી. તેમના મુકાબલામાં હરીફો ઉવાડા પડીને કામ કરે એવા તેમના સંજોગો નથી કારણ કે ચિસ્તી મશાયખો તેમનાથી જરા પણ દખત નથી બસકે આવી હરીફાઈમાં હુન્ના શાતી અને હીંમતથી કામ કરે બંધ છે. તેમને નફરની પર્વા નથી. તેમને તો ખવાળ સાહેબના તબલીગી સિલસિલાને વધારવા એજ કામ છે. તેમની મેહનત અને ખવાળ સાહેબના મદદ એ બંને એવી ચીજો છે કે જેથી એ સમઠન વધુને વધુજ મજબુત થતું જાય છે.

હાજી ઈમદાદુલ્લાહ સાહેબ જે મવલાના રશીદ આહમદ સાહેબ ગંગોહી, મવલાના મોહમદ કાસમ સાહેબ નાનોતવી (દેવખદનો મદરસો કાયમ કરનાર), અને મવલાના અશરફ અલી સાહેબ ચાતવી વિગેરેના પીર હતા તેમણે પોતાની કિતાબ “શમાએમે ઇમદાદીઆ” માં ૧૩૩ માં પાને લખ્યું છે કે “જ્યારે હું પહેલો મકકે પહોંચ્યો તો મને ત્યાં એટલી બધી પધસાની તંગી થઈ પડી કે જુએ મરવાનો વખત આવ્યો મેં કહ્યું કે યા ખુદા, મારામાં ઇમતેહાન-કસોટીની તાકત નથી. તેટલામાં મેં ખવાળ સાહેબને જોયા. તેઓ સાહેબે મને ફરમાવ્યું કે તમારા હાથે લાખો રૂપીઆનો ખરચ થશે. મેં અરજ કરી કે મારામાં એવા ભારે કામ કરવાની

તાકાત નથી તો પોતે ફરમાવ્યું કે તમારું કામ કદી પણ અટકશે નહીં. આ ફરમાવ્યા પછી મને મહીને દિવસે સો રૂપીઆ ખરચના ખુદા પોતાના રેહમતના ખઝાનામાથી પહોંચાડે છે” વિગેરે હાજી સાહેબે લખેલું છે. આથી માલુમ પડે છે કે દેવજનના આલીમોના મોટા પેશુવાને પણ જતાજ ખતાજ સાહેબે આજથી ત્રીસ ચળીસ વરસ ઉપર આ પ્રમાણે મદદ કરેલી છે જે તેમની કિતાબમા ચોખ્ખું જણાવેલું છે. આથી સાફ જણાય છે કે ખવાજ સાહેબ હાલ પણ મદદ કરી શકે છે એટલી તેમનામાં તાકત છે. જ્યારે તેઓ મદદ કરી શકે છે તો પછી મશાયખોને ખીવાનું શું છે. ખવાજ સાહેબ રસુલે પાકના નાયબ છે અને આ કામ રસુલે પકેજ તેમને સોંપેલું છે એટલે ખુદા તેમને મદદ કરે છે અને આવી જેમી મદદથીજ આ કામ ચાલી રહ્યું છે.

તબલીગનું મુખ્ય મથક.

અજમેર શરીફ.

ખવાજ સાહેબે મહાન હજરત પયગમ્બર (સં ૫૦૦ વ. ૬૦૦ સ.) ના નાયબ તરીકે અહીં આવી પૃથ્વીરાજની જમીરી સલ્તનત ખાદશાહ શાહાલુદ્દીન ઘોરીને ખુદા આગળ દુવા કરી સોંપાવી દીધી ત્યારથી તમામ ખાદશાહો તેમની ગુલામી કરતા આવ્યા છે. અકબર, શાહજહાન, આલમગીર જેવા પણ તેમને પોતાના ખાસ મદદગાર તરીકે હમેશાં માનતા આવ્યા છે. જ્યારે આવા શાહી દરજા વાળા

આદશાહો તેમની મદદ માગ્યા હતા તો પછી તેમના તાબાના ખીજા રાજકર્તાઓ ખવાળ સાહેબને માને એમાં શું નવાઈ. આજ પણ ખવાળ સાહેબનો તેટલોજ દરજો છે. હાલના શહેનશાહ જ્યોજી ના રાણી પણ ત્યાં આવી ગયા છે. અને મોટા મોટા વાઇસરાય જેવા શહેનશાહના જાનશીન-પ્રતિનિધી પણ ત્યાં હાજર થવામાં ઘણો અનંદ માને છે. વળી હાલના નિઝામ સરકાર જેમની રિયાસતમાં હાલ મોટા મોટા આલીમો મોજુદ છે તેઓ પણ ત્યાં જાય છે અને દરગાહ શરીફને બાર મહીને એક મોટી રકમ ભેટ આપે છે. વળી તેમણે તબલીગી હેતુથી ખવાળ સાહેબની દરગાહ શરીફમાં એક મોટા દરવાજો બનાવી આપી ત્યાં પોતાના તરફથી એક નકારખાનુ (ટીકાર ખાનુ) પણ કાયમ કરી દીધું છે.

આ પ્રમાણે ખવાળ સાહેબની હુકમન મોટા મોટા રાજકર્તાઓ ઉપર પણ ચાલી રહી છે. આ બધું જોઈને લોડ કરજન જેવા એક મોટા કાબેલ અમલદારે પણ લખ્યું છે કે હિંદુસ્તાનમાં ખવાળની કબર રાજ કરી રહી છે. હિંદુસ્તાનમાં ખવાળ સાહેબનીજ દાની સરદારી હોવાના આવા ઉધાડા પુરાવા છે. આથીજ અજમેર શરીફ ઇસ્લામીઓ માટે એક કબરની જગા છે. આજ પણ હજારો લોકો તેમની કરામતના દૈજથી ફાયદો ઉઠાવી રહ્યા છે. હિંદુસ્તાનમાં યુજુર્ગીના હિસાબે આ જગા સહ કરતાં મોટી છે. હાલ પણ સરકાર તરફથી હજારો રૂપીઆની જગીર તેના ખાતે પળે છે. એ જગાની ખિદમત કરવા માટે હાલ લગભગ બારસો જેટલા મુજવરાના મકાનો છે જેમનું તમામ ખર્ચ ખવાળ સાહેબની કરામતથીજ પુરું પડે છે. આવો શહેનશાહી દરબાર મુસલમાનોને ખુદાએ આપ્યો છે તે

મુસલમાનોએ તેને માટે ખુદાનો ઉપકાર માનવાનો છે. x આખું એક અગત્યનું દીની તબલીગનું મથક મુસલમાનોના હાથમાં કાયમ છે તો ઇસ્લામની ગહોજલાલી મોજુદ છે નહીં તો દીલ્હીની ઇસ્લામી સલ્તનત જેના વડે તબલીગનું કામ થતું હતું તે તો હવે મટી ગયું છે. હવે તો ઇસ્લામીઓ આ જગાનેજ પોતાની ઇસ્લામી સલ્તનતના ખરા પાયા તરીકે માની રહ્યા છે. લાખો માણસો ત્યાં આવે છે અને ફાયદો ઉઠાવે છે. ગમે તેટલી સરદી હોય, ગમે તેટલી ગરમી હોય કે ગમે તેટલો વરસાદ હોય પણ ત્યાં આવનારાંઓની સંખ્યામાં કોઇ પણ જાતની કમી થતી નથી. પપસા ખરચે છે, અને તકલીફ વેઠે છે પણ ત્યાં હાજર તો થાય છેજ. કોઇ પણ તાકાત તેમને ત્યાં જવા રોકી શકતી નથી. દુકામાં ખવાજ સાહેબ માટે જાન દેવા હજારો લોકો તૈયાર છે. છેલ્લા હુલ્લડ વખતે જ્યારે દરગાહ શરીફના છેક બહારના દરવાજા ઉપર કોઇની ગોળી વાગી હતી તો આખી ઇસ્લામી આલમ ખળભળી ઉઠી હતી અને સહેજમાં હીંદમાં જયરો ફિસાદ ઉભો થતો ખમી ગયો હતો. કરોડો માણસો જે જગા ઉપર કુરબાન થવા તૈયાર હોય તો તે જગા ઇસ્લામી જીરસો કાયમ રાખવા માટે કેટલી જરૂરની છે તેનો વિચાર કરવાનો છે. આવી એક ઉમદા જગાને લોકો શ્રદાકૃત વાળા સમજે અને તેને “શરીફ” શબ્દ લગાડે એ કુદરતી છે. અને ખવાજ સાહેબના વૃદ્ધિથી તેને મળેલી બુલ્બુર્ગિને લીધે લોકો તેને “અબમેર શરીફ” કહી રહ્યા છે.

xઆ શહેનશાહી દરબાર જોઇને મોટા મોટા માણસો પણ અંજાઇ જાય છે અને હેરતમાં આવી જાય છે.

જનાળ હાજી ઇમદાદુલ્લાહ સાહેબ જે ખવાળ સાહેબને ધણાજ માનતા હતા અને ખવાળ સાહેબના સિલસિલામાં મુરીદ હોવાથી પોતાને હમેશાં ‘ચિસ્તી સાબિરી’ લખતા હતા તેઓ પણ પોતાને અજમેર માટે ધણા ખીયાલ હોવાથી તેને અજમેર નહીં કહેતાં “અજમેર શરીફ” કહેતા હતા. આ વિશે ઉદ્દેશ કરતાં તેમણે પોતાની “શમાએમે ઇમદાદીઆ” કિતાબના ૧૩૦ માં પાને લખ્યું છે કે “એક માણસે અજમેરને અજમેર શરીફ કહ્યું તો ખીજાએ કહ્યું કે અજમેર એ અજમેર છે, “શરીફ” શાનું થઈ ગયું. તો પેલાએ જવાબ આપ્યો કે તમારો મિત્રાજ કોઈ પુછે અને કહે કે “આપકા મિત્રાજ શરીફ” તો તમે ખુશ થાઓ છો અને તેમ કહેવાથી મના નથી કરતા તો પછી અજમેરને ખુદાના સાચા આશકને લીધે જે શરાફત (ખુશ્નુગી) મળી છે તેનાથી શા માટે ઇનકાર કરો છો ? ” વિગેરે હાજી સાહેબે લખેલું છે.

આ ઉપરથી સાબિત થાય છે કે જે જે ખુશ્નુગી થઈ ગયા છે તે જાહ અજમેરની શરાફત કમુલ કરી ગયા છે કારણકે તે જગા મહાન પયગમ્બર (સં)ના ખાસ નાયબની છે જેમણે તે જગાએ તૌહીદની કંદીલ રેશન કરી આખા હિંદુસ્તાનને મુનવ્વર (પ્રકાશિત) કરી નાખ્યું છે. આ જગાને શરાફતવાળી સમજીતેજ ઇસ્લામી બાદશાહોએ તેના તરફ વધારે ખીયાલ રાખ્યો છે, અને ત્યાં લાખો રૂપીઆ ખરચ્યા છે. હાલ આ જગાની જ્ઞાન એવી છે કે મોટા મોટા કરોડ પતી જોઈને હેરત પામી જાય છે, અને ખરી ફકીરીમંજ

શહેનશાહી છે એમ કબુલ કરી લે છે.* ખાળ સાહેબ ધરભામના સાચા ફકીર હતા અને સાચા ફકીર તરીકેજ તેમણે અજમેર શરીફમાં તૌહીદતું પીજ રોપી તેને ખુદાની વેદદાનિયતતું સઉથી પહેલું સેન્ટર (મથક) બનાવ્યું છે. પહેલું સેન્ટર એજ જડ કહેવાય છે તો જ્યાં તૌહીદની જડ સઉથી પહેલી નખાત આવી હોય તે જગા શારફતવાળી ગણાય એમાં નવાઈ જેવું શું છે. ? જો આ જગા ખુદા તરફથી તૌહીદના સેન્ટર તરીકે નીમાઈ ન હોત તો ખાળ સાહેબના પવિત્ર હાથે તેની જડ ત્યાં નાખતા નહીં પણ ખુદાની કુદરત ન્યારી છે. તે જોતે ચાહે તેને ઇજ્જત દઇ શકે છે. એમાં શંકા કરવા જેવું કંઈ છેજ નહીં.

આ ખુદાના સાચા મેહબુબ મહાન પયગમ્બર (સં)ના રૂહાની ફરમાનથી તેમના નાયબ તરીકે હીંદુસ્તાનની શહેનશાહત-વિભાગતની સાચી સનદ મેળવી તૌહીદની મશાલ લઇને અહીં આવ્યા અને તેમણે બળવાન હરીફના મુકાબલામાં જીવના જોખમે તબલીગતું કામ કરી ભાઇઓને કુદરતના અધારાવાળા ઉંડા કાતરમાંથી ખેંચી કઢાડી ખુદાની ખરી રોશનીમાં ભાવી જન્નતના હકદાર બનાવ્યા હોય તો તે જુઝુર્ગીનો ભાઇઓ ઉપર ફટલો બધો ઉપકાર હોય તેનો વિચાર કરવાનો છે. તેમણે જે એહસાન કયું છે તેનો બદલો એહસાનથી વાળવાળાને બદલે જો તેમનાથી બેપરવાઇ કરવામાં આવે અને

* પેશ્તાની જાંદગીમાં ફકીરી કરી ચાંદી સોનાને લાત મારી તો આજે તેમની ફરગાહ શરીફ ઉપર જ્યાં જુનેા ત્યાં ચાંદી સોનું નિશાન થઇ રહ્યું છે.

તેમને ફાતેહા જેવી વગર મહેનતની સહેલી ચીજથી પણ યાદ કરવામાં ન આવે તો આપણા ઉપર તેમણે કરેલા મહાન એહસાનનો એક નજીવો બદલો વાળવામાં પણ આપણે કેવા બેપરવા છીએ તેનો ખુદા ખીયાલ ક્યાં વખર રહે નહીં. માટે દરેક ભાઇની ફરજ છે કે એહસનનો બદલો એહસાનથી વાળવો જોઇએ. ખુદા સઉ ભાઇઓને ખવાળ સાહેબની આથી પણ વધુ મોહાત આપે કે તબલીગતુ કામ જોર પર ચાલે અને મહાન હઝરત પયગમ્બર (સ.)ની દીલી ખાહેશ બર આવે. આમીન.

છેવટ.

મહાન પુરોનાની યાદગારી માટે ના. ગાયકવાડ મહારાજે વડોદરામાં તા. ૧૪-૧૨-૨૫ ના રોજ કીર્તિ મંદીરની સ્થાપના કરતી વખતે પોતાના ભાષણમાં કહ્યું હતું કે 'જગતમાં ભારેમાં ભારે શક્તી માનવ જાતનું' વધારેમાં વધારે શાસ્ત્ર બળ કયુ હશે તેનો વિચાર કરીએ તો આપણને જણાશે કે મહાન પુરોના પ્રભાવ સરખી ભારે શક્તી, તેના સરખું ચીરંજીવ (જયુનુ) બળ બીજું છેજ નહીં. કદાચ આવા મહાન પુરોનાનાં નામ વિચારે પડવાનો પ્રસંગ આવે, પરંતુ તેમની અસર ભુલસાઇ ન જતાં તે એક હૃદય (દીલ) ઉપરથી બીજા હૃદય ઉપર, એક પેઢી ઉપરથી બીજી પેઢી ઉપર, કાયમને માટે

પડી રહે છે, અને આમ ધીમે ધીમે આવા મહાન પુરુષોની અસર એક સતત વહેતા પ્રવાહની માફક આખી માનવ જાત ઉપર ફેલાય છે. કુદરતના ફેરફારોમાં સઘળી વસ્તુઓ અંતે નાશ પામે છે, પરંતુ આવા મહાન પુરુષોના ચરિત્રને કુદરતના ફેરફારો જરા પણ સ્પર્શ (અસર) કરી શકતા નથી. આમ આપણને સુખનો અને શાંતીનો માર્ગ બતાવનારા પુજનીય પુરુષોને આપણે જેટલું માન આપીએ એટલું જોઈએ છે તેમને આપણે હર હમેશ સ્મરણમાં રાખવા જોઈએ. તેમના સ્મરણ ચિન્હો જરૂર આપણને વધારે અને વધારે ઉંચી ભાવનાઓ (ઉમેદો) સિધ્ધ કરવાનું બળ આપશે” વિગેરે મહારાજા સોહેબે ભાષણમાં કહેલું છે * એક કેળવાયેલા, બાહોશ, અને પાકટ અનુભવ વાળા રાજકર્તા મહા પુરુષોની યાદગારી કાયમ રાખવા માટે આવા વિચાર ધરાવે છે તે તેવી યાદગારી કેવી જરૂરની ચીજ છે તે ભાષ્યોએ જાણી લેવું જોઈએ. આમાં આવી ખુબીઓ સમાયેલી હોવાથી જ ખુબ્બુજોએ ઉરસ જેવી યાદમાર કાયમ કરેલી છે કે લોકો હમેશાં કાયદો મેળવતા રહે

* સયાજી વિજય તા. ૨૧-૧-૨૬.

દાવતી મંડળ.

ઉપલા નામની એક મોટી જમાવત અમારા ત્યાં કાયમ છે અને તે હમેશાં લોકોને દાવત દેવાનું કામ કરે છે. તેમાં લગભગ ત્રણસોથી વધારે માણસો છે. આટલા બધા માણસો શોધી કહાડી તેમને દાવતના કામ માટે મોટા ખર્ચે તૈયાર કરવા એ ખુદાતઆલાની મહેરબાની વગર બની શકે નહીં. આટલા બધા માણસો અમારા ત્યાં કામ કરે છે તોપણ અમે કોઈ બાઈને તેમના માટે આજ સુધી પછસા સંબંધી જરા પણ તકલીફ આપી નથી. કોઈ બાઈ ઘેર બેઠા ખુશીથી કાંઈ મોકલી આપે છે તો તે કબુલ કરી તે મંડળને હવાલે કરવામાં આવે છે. આ મંડળ ઘણું ઉપયોગી કામ કરતું હોવાથી તને હજી પણ વધારવા કોરીશ જારી છે.

હાલ મુકામ }
મુરત. હરીપુરા }

ગરીબ ફકીર

લી૦ મોટામીયાં.

તાલીમે ઈંદિમે દાવત.

ખુદાના જ્ઞાનની દાવત કેવી રીતે આપવી તે વિશેની તાલીમની એક બીજી સંસ્થા અમારા ત્યા કાયમ છે. તે શાંતીથી કામ કરી રહી છે અને દાવતનો ઈદમ શીખવાડી સારા દાઈઓ તૈયાર કરે છે. તેમાં હાલ દાવતના અસલ ધોરણ પ્રમાણે ઘણા માણસો તાલીમ લઈ રહ્યા છે. તેના નિભાવ માટે ખુદા ઉપર ભરોસો રાખી કામ કરવામાં આવે છે જેથી તેનું યુજ્જ્ઞાન ગમે તેમ પણ થયે બચે છે. જેમ જેમ તેમા માણસો તૈયાર થાય છે, તેમ તેમ તેમને દાવતના કામે લગાડવામાં આવે છે. તેને માટે કોઈ ભાઈ ખુશીથી ઘેર બેઠા કામ મોકલે છે તો તે કબુલ કરવામાં આવે છે અને તે મહંજના તાલીમી ખાતાને મોકલી આપવામાં આવે છે.

હાલ મુકામ

સુરત.

હરીપુરા.

ગરીબ ફકીર

લી૦ મોટામીયાં.

દાવતની એક નમુનેદ્વાર કીતાબ.
શાહ કાચમુદીન ચીશતીની
નુરે રોશન.

શરેહ સાથ છપાઈ બહાર પડી ચુકી છે. દર
પૃષ્ઠનું દળદાર પુસ્તક છે. ૦૩૦ કાગળ.
પાકું પુકું. ચકતા પુંઠાવાળી નકલના
૩. ૫) છે અને ઉતરતા પુંઠાવાળીના
૩. ૩) છે. વી. પી. ખરચ દશ
આના બુદ્.

ગણત્રીનીજ કોપીઓ નીકળી છે વાસ્તે જેને
જોઈતી હાય તેણે નીચેને શરનામે લખવું.

મુ. સુરત. } લી. સૈયદ ફૈઝુલ્લેહ મુનવ્વરઅલી
હરીપુરા. } અધિકાર આપીસ.

